

Wstęp

Rok 2019 to eskalacja sporów międzynarodowych, które sprowadzają się do specyficzniej pojmowanej prezentacji siły (ukazania potencjalnej możliwości działania lub sprawności reagowania). Środkami oddziaływania w tej nowej *zimnej wojnie* stały się już nie tylko, prowadzone przez siły powietrzne i morskiej, prowokacje przygraniczne, ale także budowa baz wojskowych w regionach spornych, czy w pobliżu granic stref wpływu przeciwnika politycznego, tworzenie możliwości bazowania w regionach ulokowania jego interesów, czy siłowe zajęcie jednostek morskich na wodach międzynarodowych. Ubocznym skutkiem tej polityki jest powtórny wyścig zbrojeń w wymiarze o wiele groźniejszym niż w drugiej połowie XX wieku. Prowadzą go bowiem nie tylko rywalizujące mocarstwa, ale także – w sposób niekontrolowany przez hegemon – inni gracze międzynarodowi. Są nimi zarówno państwa, dążące do uzyskania pozycji regionalnego mocarstwa, jak i gracze niepaństwowi, dążący do uzyskania środków skutecznego oddziaływania na potencjalnego przeciwnika politycznego, czy ideologicznego. Nowym orężem w walce stają się procesy ekonomiczne, jak i technologie cybernetyczne. Wojna ekonomiczna to między innymi próba zdestabilizowania gospodarek poprzez wykorzystanie zależności energetycznych państw i destabilizacji ciągłości dostaw nośników energii. Przejawia się zarówno w postaci ataków na zbiornikowce, budowy nowych, umożliwiających prowadzenie rywalizacji politycznej sieci dystrybucji nośników energii i podejmowanymi próbami wpływania na ich cenę. Wojna w cyberprzestrzeni to głównie próba wpływania na społeczeństwo przeciwnika politycznego mająca na celu jego dyskredytację, moralnego pozbawienia go mandatu do sprawowania władzy lub próba radykalnej zmiany nastrojów społecznych.

Próbę przedstawienia wybranych problemów świata *globalnego (nie) pokoju*, by zacytować prof. Bolesława Balcerowicza, podjęliśmy w bieżącym numerze Rocznika. Ustosunkowujemy się do wybranych, charakterystycznych dla roku 2019, zagrożeń bezpieczeństwa, wynikających z rywalizacji graczy międzynarodowych. Wiodącymi tematami numeru są sposób kreowania ładu międzynarodowego przez Federację Rosyjską pod egidą polityki zapewniania bezpieczeństwa państwa (nie polityki bezpieczeństwa, ale polityki państwa, która jest skoncentrowana na specyficznym rozumieniu jego bezpieczeństwa w postaci prawa do osiągnięcia założonych interesów) oraz wybrane przejawy rywalizacji (NATO/USA vs. Rosja) i kooperacji międzynarodowej (w regionie Pacyfiku).

Autorami bieżącego numeru są pracownicy naukowcy polskich i zagranicznych uczelni (uniwersytety: Jagielloński, Warszawski, Gdański, Kazimierza Wielkiego, Jana Kochanowskiego, Narodowy Uniwersytet Techniczny w Łucku oraz Dolnośląska Szkoła Wyższa i Akademia Marynarki Wojennej), a także doktoranci (Akademia Wojsk Lądowych). Numer inauguruje tekst dr Iwony Jakimowicz-Piekarskiej o sposobie podejścia do analizy stosunków międzynarodowych w erze funkcjonowania państw

ponowoczesnych oraz ukazujący zależności pomiędzy zastosowanym podejściem badawczym, a uwarunkowaniami historycznymi i ideologicznymi. Tekst jest swoistym wprowadzeniem do tematyki numeru, ukazującym uwarunkowania, jakie występują we współczesnych analizach ładu międzynarodowego i czynnikach generujących zagrożenia i wyzwania dla bezpieczeństwa międzynarodowego i państwa. Kolejne opracowania odnoszą się już do polityki prowadzonej przez państwa. Na swoisty konglomerat analiz dotyczących uwarunkowań kształtowania ładu międzynarodowego przez wybranych graczy międzynarodowych składają się teksty Piotra Mickiewicza, Łukasza Jureńczyka i Pawła Soji. Pierwszy z wymienionych Autorów poddaje analizie proces przeobrażeń rosyjskiej polityki energetycznej i koncepcji ekspansji energetycznej, ukazując ją jako zasadniczy instrument kreowania poziomu bezpieczeństwa państwa utożsamianego z uzyskaniem pozycji mocarstwa. Łukasz Jureńczyk omawia sposób kooperacji ekonomicznej prowadzonej przez ważnego regionalnego gracza politycznego (Australię) z mocarstwem prowadzącym politykę ekspansji regionalnej (Chiny). Natomiast Paweł Soja poddał analizie zakres kooperacji państw ASEAN, której celem jest budowa bezpiecznej przestrzeni cybernetycznej.

Drugą z ważnych kwestii, czyli sposób prowadzenia polityki międzynarodowej w celu stabilizacji sytuacji politycznej poruszają Mirosław Banasik, Larysa Sawosz i Olena Baula oraz Jacek Wodnicki (dział Debiuty). M. Banasik omawia rolę instrumentu, jakim jest demonstracja siły dokonywana poprzez obecność wojskową jako czynnika stabilizujący sytuację międzynarodową. Prowadzi On rozważania na temat sensowności rozmieszczenia stałych baz amerykańskich w Polsce jako elementu polityki odstraszenia strategicznego i stabilizowania sytuacji bezpieczeństwa międzynarodowego. Jacek Wodnicki koncentruje swoje analizy na ocenie roli Paktu Północnoatlantyckiego w kształtowaniu bezpieczeństwa państw tworzących wschodnią flankę NATO. Rozważania o meandrach bezpieczeństwa międzynarodowego kończy opracowanie autorstwa Larysy Sawosz i Oleny Baula prezentujące ukraińskie spojrzenia na kwestię terroryzmu międzynarodowego i ograniczania możliwości jego oddziaływania przez system międzynarodowy.

Uwagze Czytelnika polecamy także opracowania autorstwa Sabiny Olszyk, Bogusława Węglińskiego i Iwony Ładysz. Ze względu na specyfikę podjętego przez S. Olszyk tematu, czyli sieciocentryczności i jej roli w kształtowaniu bezpieczeństwa państwa, zdecydowaliśmy się na zamieszczenie publikacje dwóch opracowań tej Autorki w kolejnych numerach Rocznika (nr 1 i 2 vol. 13). Jest to kompetentna i szeroka analiza dotycząca istoty sieciocentryczności we współczesnym świecie i specyfice wojny sieciocentrycznej wraz z prezentacją metod i technik prowadzenia tego typu działań. Opracowanie autorstwa B. Węglińskiego to analiza roli planowanego Centralnego Portu Komunikacyjnego jako rozwiązania potencjalnie podnoszącego poziom bezpieczeństwa przewozów pasażerskich w Polsce. Autor wychodzi z założenia, iż specyfika ukształtowania zwłaszcza dróg startowych ogranicza możliwości bezpiecznego funkcjonowania portu lotniczego im. Chopina. Ukazuje jednak także i wady rozwiązania w postaci budowy CPK. Ważnym jest, by polityczna dysputa o tym projekcie oparta była na takich analizach. Natomiast Iwona Ładysz analizuje wpływ regionalnych uwarunkowań demograficznych

na procesy rozwoju społeczno-gospodarczego, zwłaszcza zależności pomiędzy wybranymi zjawiskami demograficznymi, a poziomem wzrostu gospodarczego.

Oddając do rąk Czytelników kolejny numer „Rocznika Bezpieczeństwa Międzynarodowego”, pragnę podziękować zarówno naszym Czytelnikom, jak i Autorom. Tych ostatnich proszę o przestrzeganie wymogów redakcyjnych dostępnych na stronie czasopisma (<http://www.rocznikbezpieczenstwa.pl>). Zapraszam także do dalszej współpracy wszystkich zainteresowanych, również tych, których tekstów nie zamieściliśmy w bieżącym numerze.

Na koniec informacja o Roczniku. Bieżący numer jest pierwszym wydawanym w ramach Programu „Wparcie dla czasopism naukowych”. Rocznik znalazł się także na liście czasopism punktowanych MNiSW z przyznaną – jak pozostałym polskim czasopismom naukowym z tej listy przypisanych do dyscyplin nauki o polityce i administracji oraz nauki o bezpieczeństwie – liczbą 20 punktów. Jako redakcja rozwiązanie to (niska liczba punktów dla tej grupy polskich czasopism naukowych) uważamy za błędne i szkodliwe zwłaszcza dla rozwoju naukowego doktorantów i osób zamierzających podjąć studia doktoranckie. Tym niemniej zamierzamy funkcjonować nadal i podjąć próbę podniesienia naukowej pozycji Rocznika. Mamy też świadomość, że nie dokonamy tego bez Państwa udziału, zarówno Autorów, Recenzentów, jak i Czytelników, których uwagi stanowią dla nas wskazówkę do dalszych działań. Prosimy więc o przesyłanie propozycji artykułów i komentarzy na adres mailowy: rocznik.bezpieczenstwa@dsw.edu.pl.

Piotr Mickiewicz
Redaktor Naczelny